

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Inspectierapport vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Selibon Lagun op Bonaire

Interbestuurlijk toezicht op de taakuitvoering door het Openbaar Lichaam Bonaire met betrekking tot milieu

Inspectiedagen 27 tot en met 30 augustus 2024

Datum	21 oktober 2024
Status	Definitief

Colofon

ILT
Toezicht Publieke Instellingen

Contactpersoon *Coördinerend specialistisch inspecteur ILT*

Holmesnummer 747839

Samenvatting

Inspectie

Van 27 tot en met 30 augustus 2024 heeft de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) een extra inspectie op Bonaire uitgevoerd in het kader van interbestuurlijk toezicht (IBT). De inspectie was gericht op de wijze waarop het bestuurscollege van het Openbaar Lichaam van Bonaire (OLB) invulling geeft aan haar verantwoordelijkheid voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) met betrekking tot milieu bij het afvalbedrijf Selibon op de locatie Lagun (verder: Selibon). Op deze locatie zijn een stortplaats en het afvalcentrum aanwezig.

Tijdens een eerdere inspectie van 28 mei tot en met 1 juni 2024 was gebleken dat het bestuurscollege geen adequate invulling gaf aan haar VTH-verantwoordelijkheid. De ILT constateerde dat Selibon niet beschikt over een dekkende Hindervergunning of vergunning Wet vrom BES. Daarnaast ontbrak adequaat toezicht en handhaving.

Tijdens deze extra inspectie is aanvullende informatie verzameld en zijn interviews gehouden om het beeld te completeren. Daarbij is informatie betrokken die tot het eind van de inspectie beschikbaar werd gesteld. Acties of documenten na de datum van 30 augustus 2024 zijn niet betrokken bij de conclusies.

Conclusies

Het inspectieteam is van mening dat de situatie bij Selibon op de locatie Lagun zorgwekkend, complex en urgent is.

Selibon beschikt over een Hindervergunning van 19 december 2018 waarmee slechts een beperkt deel van de activiteiten is vergund. De stortplaats, de tanks voor de opslag van afgewerkte olie, het depot voor klein chemisch afval, de glas crusher, de slob-faciliteit en de destillatie-installatie zijn niet vergund. Het OLB onderneemt geen gerichte acties om alle activiteiten op deze locatie vergund te krijgen.

Op 22 mei 2023, ruim vier jaar na afgifte van de vergunning, is door het OLB een opleveringsinspectie uitgevoerd. Toezicht en handhaving worden niet gestructureerd en niet conform het eigen beleid uitgevoerd. Het ontbreken van een dekkende vergunning bemoeilijkt het toezicht in ernstige mate.

Er is op deze locatie sprake van risico's voor het milieu (lucht, bodem, grondwater en brand) die wekelijks toenemen. Uit een recente wetenschappelijke studie blijkt dat het zeewater en het sediment in de baai Lagun nabij Selibon ernstig verontreinigd zijn, onder andere met zware metalen. Experts geven aan dat het aannemelijk is dat er eveneens sprake is van risico's voor natuur en volksgezondheid.

Vervolgacties

Het inspectieteam van de ILT constateert dat een snelle en gerichte aanpak van de milieurisico's noodzakelijk is. Het OLB zal daarvoor door middel van toezicht en handhaving en in afstemming met Selibon een ambitieuze aanpak moeten formuleren. Vervolgens zal dit proces zo snel mogelijk, maar zeker nog in 2024, moeten worden opgestart.

Inhoud

	Samenvatting	3
	Inhoud	5
1	Gegevens van de inspectie	6
2	Resultaten van de inspectie	9
2.1	Algemeen	9
2.2	Vergunningssituatie	9
2.3	Afwijkingen vergunningverlening	12
2.4	Toezicht	12
2.5	Handhaving	13
2.6	Tekortkomingen toezicht en handhaving	15
3	Risico's voor milieu en volksgezondheid	16
3.1	Luchtverontreiniging en blootstelling omwonenden	16
3.2	Bodemverontreiniging	17
3.3	Verontreiniging grond- en oppervlaktewater	17
3.4	Risico's op brand	17
3.5	Risico's voor volksgezondheid, flora en fauna	18
4	Conclusies	20
	BIJLAGE 1: Lijst van tekortkomingen en afwijkingen	21
	BIJLAGE 2: Beoordeelde documenten	25

1 Gegevens van de inspectie

Gegevens Openbaar Lichaam Bonaire

Bezoekadres:	Kaya Grandi 30
Postadres:	Kaya Grandi 30 Kralendijk, Bonaire, Caribisch Nederland
Contactpersoon:	Eilandsecretaris

Onderwerpen

De inspectie was gericht op het proces van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) door het Openbaar Lichaam van Bonaire (OLB) zoals dat wordt uitgevoerd met betrekking tot milieu bij het afvalbedrijf Selibon, locatie Lagun (verder: Selibon). Op deze locatie zijn een stortplaats en het afvalcentrum aanwezig. De locaties 'Morotin' en 'Playa' van Selibon maken geen onderdeel uit van deze inspectie.

Doel van de inspectie

Tijdens een eerdere inspectie door de ILT in mei 2024 waren tekortkomingen geconstateerd met betrekking tot het VTH-proces. Deze extra inspectie had tot doel om alle beschikbare informatie te verzamelen om vervolgens conclusies te kunnen trekken over de mate waarin het bestuurscollege invulling geeft aan haar verantwoordelijkheid.

Toetsingskader

De ILT is per 1 april 2024 aangewezen als toezichthouder in het kader van Interbestuurlijk Toezicht (IBT). Het toetsingskader wordt gevormd door de Wet vrom BES en het IAB BES. Daarnaast zijn enkele artikelen van de Wet openbare lichamen BES (Wol BES) relevant. Indien na 1 april 2024 is gehandeld in strijd met deze wet- en regelgeving is dit benoemd als een tekortkoming.

Om de situatie bij Selibon te kunnen duiden zijn echter ook feiten en omstandigheden voorafgaand aan de datum van 1 april 2024 bij de inspectie beschouwd. Voor die periode vormen de Hinderverordening Bonaire en het Eilandsbesluit 2008 het toetsingskader. Indien in die betreffende periode is gehandeld in strijd met wet- en regelgeving is dit benoemd als een afwijking. Dit vormt echter niet de basis voor de conclusies van de inspectie.

Bij deze inspectie is informatie betrokken die tot 30 augustus 2024 beschikbaar was. Acties of documenten na deze datum zijn niet betrokken bij de conclusies.

Wet vrom BES

- Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen; artikel 1.3 t/m 1.5
- Paragraaf 4.1: Algemeen; artikel 4.1
- Paragraaf 5.1: Algemeen; artikel 5.1
- Paragraaf 5.3: Vergunningen; artikelen 5.6 t/m 5.33
- Paragraaf 11.1: Algemene bepalingen omtrent beschikkingen

IAB BES

- Artikel 1.3: Bevoegd gezag
- Artikel 1.4: Zorgplicht
- Artikel 3.1: Vergunningplicht door bedrijven type III
- Artikel 5.1: Toezicht- en handhavingsbeleid
- Artikel 5.2: Uitvoeringsprogramma toezicht- en handhaving

Wol BES

- Artikel 141: Bestuursdwang
- Artikel 231: Bijzondere voorzieningen

Hinderverordening Bonaire 1994

- Hoofdstuk I: Algemene bepalingen
- Hoofdstuk II: Beschikkingen van het bestuurscollege naar aanleiding van een verzoek om vergunning

Eilandsbesluit 2008

- Algemene maatregelen ter uitvoering van de Hinderverordening Bonaire

Inspectieteam

De inspectie is uitgevoerd door:

- Coördinerend specialistisch inspecteur ILT
- Teamleider ILT

Inspectieprogramma

Agenda:

- 27 augustus: gesprek met gedeputeerden T&H en R&O
- 28 augustus: gesprekken en deelname aan inspectie bij Selibon met medewerkers van Directie Toezicht en Handhaving (DT&H)
- 29 augustus: deelname aan inspectie DT&H bij Selibon
gesprek medewerkers Directie Ruimte en Ontwikkeling (DR&O)
- 27 en 29 augustus: gesprek gezaghebber
- 30 augustus: gesprek gedeputeerden T&H en R&O
gesprek medewerkers JAZ

Personen die zijn geïnterviewd:

- Gedeputeerden
- Medewerkers DR&O
- Medewerkers DT&H

- Gezaghebber
- Medewerkers JAZ

Gecontroleerde onderwerpen:

- Beschikbaarheid VTH-beleid en programma
- Uitvoering toezicht- en handhavingsbeleid
- Uitvoering vergunningverlening (IAB BES, voorheen Hinderverordening)
- Monitoring en evaluatie
- Status VTH-proces Selibon Lagun

2 Resultaten van de inspectie

2.1 Algemeen

Selibon N.V. is een dochtermaatschappij van de Bonaire Holding Maatschappij (hierna: BHM) waarvan het OLB 100% aandeelhouder is. Selibon ontvangt inkomsten uit de afvalstoffenheffing die wordt vastgesteld door het bestuurscollege (hierna: BC), het zorgcontract met OLB (voor onder meer het schoonhouden en de reiniging van openbare ruimtes) en uit commerciële activiteiten. Ook heeft Selibon voor de periode 2017-2022 rechtstreeks en via het OLB bijdragen ontvangen van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) voor het programma 'Afvalbeheer op Maat (AoM)'.

Het afvalbedrijf Selibon beschikt op de locatie Lagun over een afvalcentrum en een stortplaats. Op het afvalcentrum bevinden zich een afvalverbrander, een installatie voor glasverwerking, een klein-chemisch-afval (KCA) faciliteit, een slob-faciliteit en opslagtanks voor afgewerkte olie. Ook is direct naast het afvalcentrum een destillatie-installatie gebouwd.

2.2 Vergunnings situatie

Voorafgaand aan 1 april 2024

- Sinds de Hinderverordening Bonaire 1994 geldt een vergunningplicht voor milieubelastende activiteiten. Deze activiteiten zijn aangewezen in achtereenvolgende Eilandsbesluiten van 2008, 2009, 2011 en 2017. Het bewerken, verwerken, vernietigen, opslaan of overslaan van meer dan 5 m³ huishoudelijke – of bedrijfsafvalstoffen is sinds 2008 vergunningplichtig.
- De stortplaats is in gebruik sinds de jaren '60-'70. Het betreft een voormalige diabaasgroeve die is gevuld met diverse soorten afval, waaronder huishoudelijk- en bedrijfsafval, maar tot 2018 ook gevaarlijk afval. Voor deze stortplaats is geen Hindervergunning aangevraagd of afgegeven.
- Op 7 maart 2017 is door Selibon een Hindervergunning aangevraagd voor het afvalcentrum. Het betrof een oprichtingsvergunning voor de hoofdactiviteiten thermische verwerking van afval en reststoffen, be-/verwerking en recycling van diverse reststromen, en de op- en overslag van diverse monostromen. Tevens is vermeld dat er plannen zijn de activiteiten in de toekomst uit te breiden met een afvalbrengplaats en afval be-/verwerking.
- Op 19 december 2018 is de oprichtingsvergunning voor het afvalcentrum afgegeven. Deze vergunning betreft een loods met een verbrandingsinstallatie voor biomedisch afval, een koelcontainer voor biomedisch afval, een loods om afvalstromen te bewerken en te selecteren, zeecontainers voor de opslag van bewerkte afvalstromen, een afvalbrengpunt en een schaftkeet/kantoorunit.
- Op 27 maart 2020 heeft Selibon een aanvraag voor een veranderingsvergunning ingediend, gedateerd 6 februari 2020. Deze omvat het uitbreiden van de inrichting met een (bovengrondse) opslaginstallatie voor afgewerkte olie. Het OLB heeft niet aangetoond dat deze aanvraag formeel in behandeling is genomen.
- Selibon heeft deze aanvraag op 28 december 2020 weer ingetrokken.

- Op 6 mei 2020 heeft het OLB een gedoogverklaring afgegeven, geldig tot 1 maart 2021. Dit betreft de plaatsing van de opslaginstallatie voor afgewerkte olie van in totaal 136 m³.
- Op 28 december 2020 heeft Selibon een verlenging van de gedoogbeslissing aangevraagd met een looptijd tot 1 maart 2022. Het betreft de plaatsing van de opslaginstallatie voor afgewerkte olie van in totaal 256 m³. Deze gedoogbeslissing is op 4 mei 2021 door het OLB afgegeven en per 1 maart 2022 verlopen.
- Op 28 december 2020 heeft Selibon eveneens een veranderingsvergunning aangevraagd voor de plaatsing van de opslaginstallatie voor afgewerkte olie van in totaal 256 m³. Op deze aanvraag is door het OLB geen besluit genomen.
- Op 29 mei 2022 is voor de bouw van een vloer en staalconstructie een bouwvergunning aangevraagd, deze is op 5 oktober 2022 door het OLB verleend. De destillatie-installatie maakte geen onderdeel uit van de bouwaanvraag. Deze installatie is vervolgens wel gebouwd maar niet in gebruik genomen.
- Op 9 december 2022 is door Selibon een veranderingsvergunning aangevraagd. De wijziging betreft een uitbreiding van de inrichting met tanks voor de opslag van afgewerkte olie (465 m³), een KCA-depot (depot voor klein chemisch afval), een glas-crusher, een slob faciliteit en een destillatie-installatie. Op deze aanvraag is door het OLB geen besluit genomen.
- Op 17 maart 2023 heeft de staatssecretaris van het ministerie van IenW het bestuurscollege per brief verzocht om, vooruitlopend op inwerkingtreding van het Inrichtingen- en activiteitenbesluit BES (IAB BES), RWS te betrekken bij de beoordeling van de vergunningaanvraag van 1 december 2022. Deze aanvraag leidt er immers toe dat Selibon een bedrijf categorie IV onder het IAB BES zou worden. Daarmee zou de minister van IenW het bevoegd gezag worden. Aan dit verzoek is door het bestuurscollege geen gehoor gegeven.
- Op 24 november 2023 heeft Selibon het OLB per brief verzocht overtreding van vergunningvoorschrift 4.1.1 van de Hindervergunning van 19 december 2018 te gedogen. Op dit verzoek is door het OLB geen besluit genomen.

Na 1 april 2024

- Op 3 juni 2024 heeft het BC (als 100% aandeelhouder van BHM) aan BHM, de moedermaatschappij van Selibon, tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders geadviseerd om Selibon met onmiddellijke ingang het verzoek voor een hindervergunning ten behoeve van de destillatie-installatie te laten intrekken. Op 13 juni is door BHM een mail gestuurd aan de directie en RvC van Selibon met de constatering dat het OLB nog niets heeft ontvangen met de vraag wanneer het OLB dit verzoek tot intrekking alsnog zou mogen ontvangen. Dit is tot op heden niet gebeurd.

Het bovenstaande betekent dat een groot deel van het bedrijf momenteel niet vergund is door middel van een Hindervergunning of vergunning Wet vrom BES. Dit betreft de stortplaats, de tanks voor de opslag van afgewerkte olie, het KCA-depot, de glas crusher, de slob-faciliteit en de destillatie-installatie.

Selibon Lagun	Hindervergunning	
	Aangevraagd	Besluit
Stortplaats	Nee	Nee
Afvalcentrum: - Loods met verbrandingsinstallatie voor (bio)medisch afval - Koelcontainer voor (bio)medisch afval - Loods met apparatuur voor selectie en verwerking afvalstromen - Zeecontainers voor opslag bewerkte afvalstromen - Schaftkeet/kantoorunit - Afvalbrengpunt (betonvloer met stortbakken van beton)	7 maart 2017: Hindervergunning	19 december 2018
Opslaginstallatie afgewerkte olie (2 tanks van 20 m ³)	6 februari 2020: Veranderingsvergunning	Nee
Opslaginstallatie afgewerkte olie (6 tanks, totaal 136 m ³ : 2 x 20 m ³ en 4 x 24 m ³)	27 maart 2020: Gedoogverklaring	6 mei 2020: Gedoogverklaring tot 1 maart 2021
Opslaginstallatie afgewerkte olie (4 tanks, totaal 256 m ³ : 2 x 103 m ³ en 2 x 25 m ³)	28 december 2020: Verlenging gedoogverklaring	4 mei 2021: Gedoogverklaring tot 1 maart 2022
Opslaginstallatie afgewerkte olie (4 tanks, totaal 256 m ³ : 2 x 103 m ³ en 2 x 25 m ³)	28 december 2020: Veranderingsvergunning	Nee
Opslaginstallatie afgewerkte olie (2 tanks van 15 m ³)	28 december 2020: Intrekking aanvraag 6 februari 2020	Nee
- Opslaginstallatie afgewerkte olie (6 tanks, totaal 306 m³: 2 x 103 m³ en 4 x 25 m³) - KCA-depot - Glasverwerkingsinstallatie - Slob-faciliteit (8 tanks: 8 x 8 m³) - Destillatie-installatie (Waste Oil Treatment Plant)	9 december 2022: Veranderingsvergunning	Nee
Begraven van kadavers	23 november 2024: Gedoogverklaring	Nee

Tabel 1: Overzicht van activiteiten op de locatie Selibon Lagun waarbij is vermeld of hiervoor een Hindervergunning of gedoogbeslissing is aangevraagd en of op de aanvraag een besluit is genomen.

2.3 Afwijkingen vergunningverlening

1. Het BC heeft in de periode van 1 april tot 30 augustus 2024 geen beslissing genomen op de aanvraag van Selibon voor een veranderingsvergunning. Deze aanvraag dateert van 9 december 2022 en valt daarmee nog onder de Hinderverordening Bonaire.

2.4 Toezicht

Voorafgaand aan 1 april 2024

- Op 17 april 2023 hebben inspecteurs van de Directie Toezicht en Handhaving (DT&H) een inspectie uitgevoerd bij Selibon waarbij overtredingen werden geconstateerd met betrekking tot de opslag van ziekenhuisafval omdat de afvalverbrander sinds 21 februari 2023 was stilgelegd. Selibon diende de benodigde gevarenetiketten aan te brengen op de containers en de segregatievoorschriften in acht te nemen. Hieraan zijn geen termijnen verbonden. Het rapport vermeldt dat Selibon diezelfde dag nog per brief toezegde de geconstateerde gebreken te zullen aankaarten. Ook is vastgesteld dat kadavers van dieren, maar ook afgekeurde vleeswaren initieel werden opgeslagen in een vriezercontainer en daarna om de twee weken op het terrein werden begraven in gaten van 7 tot 8 meter diep. Dit is in strijd met voorschrift 4.1.1: "Afvalstoffen mogen niet in de inrichting worden gestort of begraven". Dit is hier echter niet als overtreding benoemd.
- Op 22 mei 2023 hebben inspecteurs van DT&H een 'opleveringscontrole' uitgevoerd op de Hindervergunning van 19 december 2018 waarbij meerdere overtredingen zijn geconstateerd. Selibon is per brief d.d. 20 juli 2023 geïnformeerd dat de overtredingen binnen vier weken, respectievelijk drie maanden, ongedaan moesten zijn gemaakt en dat niet-nakoming zou leiden tot een officiële waarschuwing en het starten van een handhavingsactie.
- Op 23 augustus, 27 oktober en 27 november 2023 hebben inspecteurs van DT&H hercontroles uitgevoerd waarbij het voortduren van meerdere overtredingen van de hindervergunning is vastgesteld. De bevindingen zijn vastgelegd in rapporten en aan Selibon verstuurd. In het rapport van 23 augustus is onder 4.5.1 met betrekking tot de ongekoelde containers met biomedisch afval vermeld: "De huidige manier van opslag is absoluut niet gewenst en vormt een gevaar voor (publieke) gezondheid". In het rapport van 27 oktober wordt het begraven van kadavers benoemd als overtreding van vergunningvoorschrift 4.1.1. De rapporten vermelden dat de geconstateerde punten ongedaan gemaakt dienen te worden, hieraan zijn geen termijnen verbonden. Selibon is formeel over de overtredingen geïnformeerd door middel van een voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom op 4 december 2023.

Na 1 april 2024

- Op 14 augustus 2024 hebben inspecteurs van DT&H een controle uitgevoerd waarbij meerdere overtredingen zijn geconstateerd. Deze zijn vastgelegd in een rapport dat vermeldt dat de geconstateerde punten ongedaan gemaakt dienen te worden, hieraan zijn geen termijnen verbonden.

- Op 28 en 29 augustus 2024 heeft het OLB in aanwezigheid van het ILT-inspectieteam twee inspecties uitgevoerd. Hiervan zijn geen verslagen ontvangen.

2.5 Handhaving

Voorafgaand aan 1 april 2024

- Voor de overtreding van onderstaande voorschriften van de Hindervergunning van 19 december 2018, is op 4 december 2023 een voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom (LOD) verstuurd.
 - 3.1.1 Het is verboden vloeistoffen definitief op of in de bodem te brengen;
 - 3.3.2 Gemorste bodembedreigende vloeistoffen moeten direct worden geabsorbeerd. Hiervoor moeten er voldoende absorptiemiddelen ... aanwezig zijn. Gebruikte absorptiemiddelen moeten als gevaarlijke afvalstof worden behandeld;
 - 3.4.1 Bodembedreigende vloeistof moet worden bewaard in goed gesloten emballage;
 - 3.4.2 Lege, niet gereinigde emballage moet worden behandeld als volle.
 - 4.1.6 Gemorste vaste gevaarlijks stoffen moeten zo snel mogelijk worden aangeharkt of aangeveegd en worden opgeslagen in een daarvoor bestemde container van doelmatig materiaal of in daarvoor bestemde doelmatige emballage;
 - 4.5.1 Biomedisch afval, ziekenhuisafval, slachtafval en dierkadavers dienen gekoeld te worden opgeslagen en verpakt te worden in door Selibon aangeleverde speciaal bedoelde onbreekbare kunststof containers, en
 - 7.2.9 De verbrandingsoven is stilgelegd vanwege het ontbreken van de juiste bemonstering;
- Dit voornemen stelde een termijn voor het indienen van een zienswijze tot 18 december 2023 en een voorgenomen hersteltermijn van de overtredingen tot 31 december 2023. Het OLB heeft geen informatie verstrekt waaruit blijkt dat er door Selibon een zienswijze is ingediend.
- Het OLB heeft geen informatie verstrekt waaruit blijkt dat er na het verstrijken van de voorgenomen hersteltermijn een inspectie is uitgevoerd om te constateren of de overtredingen waren hersteld.
- De LOD is niet opgelegd, het voornemen tot handhavend optreden is niet is doorgezet. Het OLB voert hiervoor als motivatie aan dat dit zou kunnen leiden tot het moeten stopzetten van de activiteiten en daarom niet haalbaar werd geacht.

Na 1 april 2024

- Op 29 augustus 2024 heeft het OLB een voornemen tot het opleggen van een last onder bestuursdwang (LOB) aan Selibon verzonden. Deze is gericht op het doen herstellen van overtredingen met betrekking tot de opslag van asbest, biomedisch afval, afgewerkte olie en 'good-housekeeping'. Ondanks het feit dat

er sprake is van een voornemen zijn er hersteltermijnen opgenomen, waarvan de laatste verloopt op 1 december 2024.

Selibon Lagun	Toezicht en handhaving	
Inspectiedatum	Constateringen	Handhaving
Inspectie opslagcontainers 17 april 2023	Rapport dat beschrijft dat tijdens de inspectie meerdere punten zijn aangezegd die hersteld moesten worden ('gebreken') m.b.t. de opslagcontainers, er zijn geen overtredingen vastgesteld.	Nee, Selibon zegt schriftelijk toe "de herstelpunten aan te kaarten". Nee, geen formele waarschuwingsbrief met hersteltermijn, geen overtredingen.
Opleveringsinspectie 22 mei 2023	Rapport waarin 23 'constateringen' worden vastgesteld, deze "dienen allen ongedaan gemaakt te worden".	Nee, brief 20 juli 2023 'Kennisgeving van overtreding'. Hierin worden voor de overtredingen hersteltermijnen vastgesteld van 4 weken en 3 maanden. "Bij niet nakoming zal worden overgegaan tot een officiële waarschuwing".
Hercontrole 23 augustus 2023	Conceptrapport waarin de 23 constateringen worden benoemd als 'overtreding' en is nagegaan of deze zijn hersteld. Van 2 overtredingen wordt geconstateerd dat deze zijn hersteld.	Nee, geen formele waarschuwingsbrief met hersteltermijnen. "Bovenstaande punten dienen allen ongedaan gemaakt te worden".
Tussentijdse controle 27 oktober 2023	Conceptrapport waarin bij de 23 overtredingen is gecontroleerd of deze zijn hersteld. Daarbij is één nieuwe overtreding vastgesteld.	Ja, voornemen 4 december 2023 tot opleggen van last onder dwangsom voor overtredingen van 7 voorschriften. Overtredingen dienen uiterlijk 31 december 2023 ongedaan gemaakt te worden. Daarna zal de last worden opgelegd. Selibon krijgt 2 weken voor indienen zienswijze.
Hercontrole 27 november 2023	Rapport waarin bij 23 overtredingen is gecontroleerd of deze zijn hersteld. Het wordt niet benoemd of de overtreding is hersteld of niet.	Nee, "Bovenstaande punten dienen allen ongedaan gemaakt te worden".

Controle 14 augustus 2024	Rapport waarin 10 voorschriften zijn gecontroleerd. Daarbij was de naleving van 7 voorschriften 'niet conform', van 2 voorschriften 'onduidelijk' en 1 voorschrift 'conform'.	Ja, voornemen 29 augustus 2024 tot het opleggen van een last onder bestuursdwang. Vier overtredingen dienen respectievelijk 11 september, 15 oktober, 25 oktober en 1 december 2024 hersteld te zijn.
------------------------------	---	---

Tabel 2: Overzicht van controles door het OLB bij Selibon Lagun waarbij is vermeld of er tekortkomingen zijn geconstateerd en of er handhavend is opgetreden.

2.6 Tekortkomingen toezicht en handhaving

1. Het BC treedt niet handhavend op tegen het ontbreken van een dekkende Hindervergunning of vergunning Wet vrom BES voor de onderstaande bedrijfsonderdelen:
 - Stortplaats
 - Opslaginstallatie afgewerkte olie
 - KCA-depot
 - Glasverwerkingsinstallatie
 - Slob-faciliteit
 - Destillatie-installatie
2. Het BC treedt niet, te laat en/of niet conform het eigen beleid handhavend op tegen overtredingen die tijdens inspecties worden vastgesteld:
 - Het ontbreken van 'good housekeeping'
 - Het onjuist opslaan van asbesthoudend materiaal
 - De opslag van biomedisch afval in niet gekoelde zeecontainers
 - Het ontbreken van emissie-metingen van de afvalverbrandingsinstallatie
 - Het begraven van (slacht-)afval
 - Het ontbreken van een deugdelijk hekwerk rond het afvalcentrum
 - Het ongeoorloofd afgraven van diabaas
 - Het niet adequaat bijhouden van registers, metingen, keuringen en controles
 - Het niet uitvoeren van oefeningen op basis van het bedrijfsnoodplan

3 Risico's voor milieu en volksgezondheid

De tekortkomingen in het VTH-proces van Selibon die in het voorgaande hoofdstuk worden beschreven leiden naar het oordeel van het inspectieteam tot milieurisico's en tot mogelijke risico's voor de volksgezondheid.

3.1 Luchtverontreiniging en blootstelling omwonenden

- Naar aanleiding van klachten uit de buurt heeft onderzoeksbureau EcoVision in opdracht van Selibon op 6 en 7 februari 2023 een onderzoek naar de emissie van de verbrandingsoven uitgevoerd dat resulteerde in het rapport 'Verkenkend onderzoek luchtverontreiniging afvalverbrandingsinstallatie Lagun, Bonaire', gedateerd februari 2023. Dit rapport vermeldt dat de tijdens en na het stoken geproduceerde rook en stank duidt op onvolledig verbrande rookgassen. Ook zou de verbrandingsoven slechts tot 1000 °C verhitten, terwijl voor volledige verbranding van gevaarlijke afvalstoffen een verhittingstemperatuur van minstens 1100 °C nodig is. Daardoor zouden de gevaarlijke afstoffen niet volledig verbrand kunnen worden.
- In het rapport wordt gesteld: *"De aanwezigheid van een naverbrandingskamer is van belang voor het volledig verbranden van onvolledig verbrande componenten afkomstig uit de eerste verbrandingskamer. De functie van de eerste trap is echter dermate beperkt dat de tweede trap de facto functioneert als hoofdverbrandingskamer en er aanvullend één of meer soorten rookgasreiniging nodig zouden zijn voor het alsnog verbranden van onvolledig verbrande producten"*.
- Geconcludeerd wordt: *"De omwonenden worden chronisch blootgesteld aan stank, de emissies van het afval verbranden en de urenleng durende nagift van onvolledig verbrande rookgassen. Stank duidt op onvolledige verbrande componenten in de rookgassen. Ook de schijnbaar korte verblijftijd van de rookgassen boven 850°C, het continue op- en afstoken en het ontbreken van rookgasreiniging duiden op de kans van emissie van onvolledig verbrande producten. Dit zijn zorgwekkende bevindingen die niet lijken te wijzen op een goed leefbare situatie voor de omwonenden. De inschatting is dat de risico's fors zijn en op korte termijn moeten worden beëindigd."*
- Op basis van deze zorgwekkende eerste resultaten kondigde Selibon op 1 maart 2023 aan de verbrandingsoven voorlopig stil te leggen.
- Uit een 'Summary incinerator maintenance March – April 2022' van 15 juni 2023 blijkt dat er in maart en april 2022 door Selibon onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd aan de verbrandingsoven naar aanleiding van een visuele inspectie in maart 2021. Daarbij moesten ongeveer twintig reparaties worden uitgevoerd. Volgens dit document zijn deze in april 2022 afgerond.
- In februari 2024 zijn in opdracht van Selibon emissiemetingen uitgevoerd en monsters genomen (van onder meer waterstofchloride, metalen, polychloordioxine en furanen) bij de verbrandingsoven door Environmental Compliance Limited (ECL). Uit de verbrandingsgassen kan informatie worden gehaald met betrekking tot NO_x, CO, CO₂ en O₂. Vanwege problemen rond

betaling van de factuur is het rapport met de onderzoeksresultaten niet opgeleverd.

- De achtereenvolgende branden in maart, april en mei 2024 op de stortplaats en de nog steeds smeulende ondergrondse brandhaarden leiden tot blootstelling aan luchtverontreiniging van omwonenden. Het OLB heeft nagelaten om de bestrijding van de branden (die nog steeds voortduren) te coördineren en de mogelijke effecten in beeld te brengen. Uit interviews is gebleken dat omwonenden veel hinder ondervinden van de rook in de vorm van luchtwegklachten en tranende ogen.

3.2 Bodemverontreiniging

- In het rapport 'Advisering afvalmanagement' van Afvalzorg van juni 2023 wordt geconstateerd dat de stortplaats niet beschikt over bodembeschermende voorzieningen zoals bijvoorbeeld een onder- of bovenafdichting. Dat betekent dat verontreinigende stoffen met het regenwater zullen uitspoelen naar de bodem.
- Buiten het (gedeeltelijk) omheinde terrein van het afvalcentrum staan 19 containers met asbesthoudend materiaal. Een deel van dit materiaal heeft geruime tijd en onvoldoende verpakt buiten de containers gelegen waardoor asbestverontreiniging van de bodem zou kunnen plaatsvinden.
- Op hetzelfde terreindeel staan 9 ongekoelde zeecontainers met biomedisch afval dat niet verbrand kan worden. Het afval is gedeeltelijk verpakt in afgesloten vaten en gedeeltelijk verpakt in plastic afvalzakken. Tijdens inspecties door DT&H is een alcoholgeur waargenomen. Het aantal containers neemt geleidelijk toe, sommige containers staan er al langer dan een jaar, meerdere containers verkeren in slechte staat.

3.3 Verontreiniging grond- en oppervlaktewater

- De stortplaats is niet gereguleerd door een Hindervergunning/vergunning Wet vrom BES. Hierdoor ontbreekt ook de mogelijkheid voor toezicht en handhaving. Stort vindt plaats door bedrijven en particulieren zonder adequate aanwijzingen van het personeel. De stortplaats is niet voorzien van bodembeschermende maatregelen en is niet afdekt. Ook zijn er geen maatregelen genomen om het uitstromen van regenwater (percolaat) te reduceren. Regenwater wordt direct en indirect afgevoerd naar de baai 'Lagun'.
- Uit recent gepubliceerd onderzoek van Wageningen University & Research (WUR) blijkt dat watermonsters in het maritiem park nabij de baai 'Lagun' onder meer zeer hoge concentraties van koper en zink bevatten en dat eveneens een verhoogd niveau kobalt wordt gemeten.

3.4 Risico's op brand

- De stortplaats is niet vergund en in het geheel niet voorzien van een omheining. Omdat het storten van afval vrijwel ongecontroleerd plaatsvindt is niet duidelijk wat er wordt gestort. Het afvalcentrum is niet deugdelijk omheind. Hierdoor is het terrein toegankelijk voor onbevoegden.
- Op 28 maart 2024 zijn verschillende branden ontstaan op de (niet vergunde) stortplaats: het deel voor huishoudelijk afval, aangeduid als locatie 1 in figuur 1,

gelegen naast de opslag van plastic afval met daarnaast de opslag van afgewerkte olie.

- Op 10 mei 2024 is een grote brand uitgebroken op de (niet vergunde) stortplaats bij de opslagplaats voor autobanden, houten pallets en GFT-afval (aangeduid als locatie 2 in figuur 1). Deze brand heeft meerdere dagen gewoed waarbij een groot aantal woningen is ontruimd en bewoners in een hotel zijn ondergebracht. Medewerkers van DT&H zijn ter plekke geweest en hebben Selibon op 14 mei 2024 verzocht om een Plan van Aanpak. Dit Plan van Aanpak is op 15 mei 2024 per mail door de directeur van Selibon verzonden aan DR&O met DT&H in kopie. Hierop is door DR&O geen verdere actie ondernomen.

Figuur 1 Locaties branden

- De brandhaarden smeulen ondergronds verder waardoor op diverse plekken op de stortplaats regelmatig nieuwe branden ontstaan. Hierdoor bestaat het risico dat de brand zich uitbreidt tot de opslag van plastic (donkerblauwe gebied) en de daarnaast gelegen opslag van afgewerkte olie op het afvalcentrum (gele gebied).

3.5 Risico's voor volksgezondheid, flora en fauna

Hoewel deze onderwerpen niet vallen onder de bevoegdheid en de expertise van de ILT, heeft het inspectieteam meerdere experts gesproken die zich zorgen maken over de situatie op en in de directe omgeving van de stortplaats Lagun en het afvalcentrum.

- Dieren die vrij rondlopen op het terrein kunnen potentieel bijdragen aan verspreiding van ziekten en eventuele besmettingen die zich kunnen bevinden op de stortplaats en in het biomedisch afval dat maandenlang ongekoeld wordt opgeslagen in zeecontainers.
- In het rapport van de inspectie door DT&H op 23 augustus 2023 wordt vermeld: "De huidige manier van opslag [van het biomedisch afval] is absoluut niet gewenst en vormt een gevaar voor (publieke) gezondheid".

- Uit recent onderzoek van Wageningen University & Research (WUR) blijkt dat zeegras in het maritiem park nabij de baai 'Lagun' onder meer zeer hoge concentraties van koper en zink bevatten. Uit dit onderzoek blijkt dat eveneens een verhoogd niveau kobalt wordt gemeten. Dit is een metaal dat wordt gelinkt aan fibropapilloma, een tumor-veroorzakende ziekte die zorgt voor tumoren in de mond of de ogen van zeeschildpadden. Deze ziekte is tot dusver alleen op deze specifieke locatie waargenomen. Dit wordt bevestigd door de natuurorganisatie STINAPA.
- Het gebied direct ten zuiden van de vuilstort (Washikemba) wordt tevens gebruikt voor recreatiedoeleinden, onder andere paardrijden en zwemmen in de baai Lagun.

4 Conclusies

Algehele indruk inspectie

Totaalindruk

Het bedrijf beschikt niet over een dekkende Hindervergunning of vergunning Wet vrom BES. Hoewel de (niet dekkende) Hindervergunning dateert van 19 december 2018 is door het OLB op 22 mei 2023, ruim vier jaar na afgifte van de vergunning, een opleveringsinspectie uitgevoerd.

Er is op deze locatie sprake van risico's voor milieu (lucht, bodem, grondwater en brand) die wekelijks toenemen. Uit een recente wetenschappelijke studie blijkt dat het zeewater en het sediment in de baai Lagun nabij Selibon ernstig verontreinigd zijn, onder andere met zware metalen. Experts geven aan dat het aannemelijk is dat er eveneens sprake is van risico's voor natuur en volksgezondheid.

Het inspectieteam is daarom van mening dat de situatie bij Selibon Lagun zorgwekkend, complex en urgent is.

Medewerking tijdens de inspectie

De ILT heeft tijdens de inspectie alle medewerking van medewerkers van het OLB, het BC en van Selibon ontvangen.

Corrigeren tekortkomingen

De tekortkomingen worden vermeld in bijlage 1.

- Het OLB dient in overleg te treden met Selibon om te komen tot een aanvraag voor een adequate vergunning Wet vrom BES.
- Het OLB dient toezicht en handhaving gestructureerd uit te voeren conform de Wet vrom BES en het toezichts- en handhavingsbeleid. Bij overtredingen dient conform dit beleid te worden opgetreden.
- Het OLB dient de meest urgente risico's aan te (laten) pakken. Hiervoor zijn overtredingen vastgesteld. Dit betreft allereerst de opslag van biomedisch afval in zeecontainers en het niet kunnen verbranden van de kadavers uit het slachthuis. Daarnaast betreft het de opslag van afgewerkte olie, de opslag van asbesthoudend materiaal, het beheersbaar krijgen van de verschillende branden op de afvalstort en het omheinen van het terrein.

BIJLAGE 1: Lijst van tekortkomingen en afwijkingen

Tekortkoming 1

<i>Regelgeving</i> - Wet vrom BES, artikel 10.2, tweede lid
<i>Eis</i> Wet vrom BES, artikel 10.2 2. Het bestuurscollege heeft tot taak zorg te dragen voor de bestuursrechtelijke handhaving van: a. de voorschriften, gesteld bij of krachtens hoofdstuk 2, 3 en 6; b. de verplichtingen, gesteld krachtens de afvalstoffenverordening, bedoeld in artikel 4.7 en de afvalwaterverordening, bedoeld in artikel 4.25 en de verplichtingen, gesteld bij of krachtens paragraaf 4.2; c. de verplichtingen, gesteld bij of krachtens de artikelen 1.3, 1.5, 4.1, 4.2, 4.3, 4.9, 4.10, 4.11, 4.13, 4.14, 5.34, 5.35, 5.36, 5.37, 5.39 en 5.40, en d. de voorschriften die voor degene die een inrichting drijft, gelden op grond van hoofdstuk 5 en hoofdstuk 8, voor zover het bestuurscollege bevoegd is een vergunning krachtens artikel 5.1, tweede lid, te verlenen dan wel het bestuurscollege het bestuursorgaan is waaraan de melding, bedoeld in artikel 5.3 wordt gericht.
<i>Tekortkoming</i> Het BC treedt niet handhavend op tegen het ontbreken van een dekkende vergunning Wet vrom BES voor de onderstaande bedrijfsonderdelen van Selibon: • Stortplaats • Opslaginstallatie afgewerkte olie • KCA-depot • Glasverwerkingsinstallatie • Slob-faciliteit • Destillatie-installatie
<i>Bewijs</i> Interviews met medewerkers van DT&H en Selibon en beoordeelde documenten (bijlage 2).

Tekortkoming 2

<i>Regelgeving</i> - Wet vrom BES, artikel 10.2, tweede lid - IAB BES, artikel 5.1, eerste lid
<i>Eis</i> Wet vrom BES, artikel 10.2 2. Het bestuurscollege heeft tot taak zorg te dragen voor de bestuursrechtelijke handhaving van: - de voorschriften, gesteld bij of krachtens hoofdstuk 2, 3 en 6; - de verplichtingen, gesteld krachtens de afvalstoffenverordening, bedoeld in artikel 4.7 en de afvalwaterverordening, bedoeld in artikel 4.25 en de verplichtingen, gesteld bij of krachtens paragraaf 4.2; - de verplichtingen, gesteld bij of krachtens de artikelen 1.3, 1.5, 4.1, 4.2, 4.3, 4.9, 4.10, 4.11, 4.13, 4.14, 5.34, 5.35, 5.36, 5.37, 5.39 en 5.40, en - de voorschriften die voor degene die een inrichting drijft, gelden op grond van hoofdstuk 5 en hoofdstuk 8, voor zover het bestuurscollege bevoegd is een vergunning krachtens artikel 5.1, tweede lid, te verlenen dan wel het bestuurscollege het bestuursorgaan is waaraan de melding, bedoeld in artikel 5.3 wordt gericht. IAB BES, artikel 5.1 Onze Minister en het bestuurscollege die zijn belast met de bestuursrechtelijke handhaving bedoeld in artikel 10.2 van de wet, stellen ieder voor zich het toezicht- en handhavingsbeleid vast. Het toezicht- en handhavingsbeleid wordt vastgesteld voor een periode van ten minste één kalenderjaar.
<i>Tekortkoming</i> Het BC treedt niet, te laat en/of niet conform het eigen beleid handhavend op tegen overtredingen die tijdens inspecties worden vastgesteld: • Het ontbreken van 'good housekeeping' • Het onjuist opslaan van asbesthoudend materiaal • De opslag van biomedisch afval in niet gekoelde zeecontainers • Het ontbreken van emissie-metingen van de afvalverbrandingsinstallatie • Het begraven van slachtafval • Het ontbreken van een deugdelijk hekwerk rond het afvalcentrum • Het ongeoorloofd afgraven van diabaas • Het niet adequaat bijhouden van registers, metingen, keuringen en controles • Het niet uitvoeren van oefeningen op basis van het bedrijfsnoodplan
<i>Bewijs</i> Interviews met medewerkers van DT&H en Selibon en beoordeelde documenten (bijlage 2).

Afwijking 1

Regelgeving

- Hinderverordening Bonaire, hoofdstuk I, Algemene bepalingen
Hinderverordening Bonaire, hoofdstuk II Beschikkingen van het bestuurscollege naar aanleiding van een verzoek om vergunning (artikelen 5 tot en met 21).

Eis

Hinderverordening

Artikel 3

1. a. Het is verboden zonder vergunning van het bestuurscollege milieubelastende activiteiten aan te nemen, uit te voeren, uit te breiden of te wijzigen.

Artikel 5

Vergunningen als bedoeld in artikel 3, eerste en tweede lid, worden door het bestuurscollege verleend.

Artikel 9

Het bestuurscollege beslist binnen een maand na de datum van ontvangst van het verzoek over de ontvankelijkheid van de verzoeker in het verzoek.

Artikel 10

Het bestuurscollege stelt zo spoedig mogelijk ontwerp van de beschikking op.

Artikel 11

1. Het bestuurscollege zendt -tenzij toepassing is gegeven aan artikel 16, tweede lid- uiterlijk drie maanden na de datum van ontvangst van het verzoek een exemplaar van het ontwerp van de beschikking aan de verzoeker en de betrokken overheidsorganen.
2. Het bestuurscollege maakt uiterlijk twee weken na de toezending, bedoeld in het eerste lid, het verzoek om vergunning, de naar aanleiding van dit verzoek uitgebrachte adviezen en het ontwerp van de beschikking gelijktijdig bekend door:
 - a. terinzagelegging van het verzoek en van de bescheiden, bedoeld in artikel 6, tweede lid, alsmede van het ontwerp van de beschikking op het bestuurskantoor gedurende een maand;
 - b. kennisgeving van de terinzagelegging in tenminste een in het Nederlands en een in het Papiaments verschijnende dag- of nieuwsblad dat in het eilandgebied wordt verspreid.

Artikel 16

1. a. Het bestuurscollege beslist zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen zes maanden na ontvangst van het verzoek, op het verzoek om vergunning.
b. De beschikking, bedoeld onder a, vermeldt hetgeen is overwogen omtrent de ingebrachte bezwaren, de gronden waarop zij is gegeven alsmede de

beroepstermijn en beroepsinstantie. 2. De termijn, genoemd in het eerste lid, onder a, kan door het bestuurscollege uiterlijk een maand na de datum van ontvangst van het verzoek om vergunning worden verlengd bij een met redenen omklede beschikking met een daarbij te bepalen termijn, indien het verzoek een zeer ingewikkeld onderwerp betreft.
<i>Afwijking</i> Het BC heeft niet binnen 6 maanden een beslissing genomen op de aanvraag van Selibon van 9 december 2022 voor een veranderingsvergunning. Ook de voorafgaande procedurestappen (waaronder ontvankelijkheidstoetsing, ontwerpbeschikking, terinzagelegging) zijn niet uitgevoerd.
<i>Bewijs</i> Interviews met medewerkers van DR&O en Selibon en beoordeelde documenten (bijlage 2).

BIJLAGE 2: Beoordeelde documenten

Vergunningsituatie / Directie Ruimte & Ontwikkeling (DR&O)

- Memo DR&O aan Stuurgroep Milieu/ Bestuurscollege d.d. 30 september 2022, betreffende Herijking AoM – 2/2 Duurzaam Afvalbeheer 2022-2030.
- Memo DR&O aan Stuurgroep Milieu/ Bestuurscollege d.d. 3 oktober 2022, betreffende Herijking AoM – 1/2 Duurzaam Afvalbeheer 2014-2022.
- Herijking Afvalbeheer op Maat 2024-2026, juli 2023, concept, door drs. M. Breedveld en drs. S. van der Werf – van der Spek.
- Aanvraagformulier | Vergunning op grond van de Hinderverordening Bonaire, door Selibon d.d. 07-03-2017 (Post en Archief 20 maart 2017, volgnummer 2017003084) betreffende oprichtingsvergunning.
- Brief BC aan Selibon d.d. 19 december 2018 (nummer 2019012681) betreffende Hindervergunning Selibon N.V. locatie Kaminda Lagun z/n (5-C-23), met bijlage Hindervergunning Selibon N.V.
- Aanvraagformulier | Vergunning op grond van de Hinderverordening Bonaire, door Selibon d.d. 6 februari 2020 betreffende een veranderingsvergunning (voor een afgewerkte olieopslag installatie).
- Gedoogverklaring BC aan Selibon d.d. 6 mei 2020 (archiefnummer P&A/2020003291) betreffende het tijdelijk afzien van handhavend optreden vanwege het inwerking zijn van een inrichting zonder hindervergunning (betreft de tijdelijke plaatsing van een (bovengrondse) afgewerkte olie opslaginstallatie voor in totaal 136 m³).
- Verzoek Selibon aan BC d.d. 28 december 2020 betreffende verlening periode gedoogbeleid voor tijdelijke aanpak afgewerkte olie.
- Gedoogverklaring BC aan Selibon d.d. 4 mei 2021 (archiefnummer P&A/2021002580) betreffende het tijdelijk afzien van handhavend optreden tijdelijk afzien van handhavend optreden vanwege het zonder vergunning hebben van een inrichting (betreft de tijdelijke plaatsing van een (bovengrondse) afgewerkte olie opslaginstallatie voor in totaal 256 m³).
- Aanvraagformulier Vergunning op grond van de Hinderverordening Bonaire, door Selibon d.d. 9 december 2022 betreffende Veranderingsvergunning voor een nieuwe afgewerkte olieopslag installatie, een KCA depot, een slob-faciliteit en een Waste Oil treatment Plant.
- 2023 Concept hindervergunning_OBHIND~1.
- Verzoek Selibon d.d. 24 november 2023 aan het OLB (brief met archiefnummer Z/24/011314, d.d. 12 januari 2024) om overtreding van vergunningvoorschrift 4.1.1 van de Hindervergunning van 19 december 2018 te gedogen omdat de incinerator is stopgezet.

Toezicht en handhaving / Directie Toezicht en Handhaving (DT&H)

- Rapport DT&H d.d. 21 april 2023 betreffende inspectie Selibon d.d. 17 april 2023.
- Rapport DT&H d.d. 22 juni 2023 betreffende Bevindingen opleveringscontrole Selibon Lagun 22 mei 2023.
- Brief d.d. 20 juli 2023 van DT&H aan Selibon betreffende Kennisgeving van overtreding.
- Rapport DT&H d.d. 29 augustus 2023 betreffende Bevindingen hercontrole opleveringcontrole Selibon Lagun d.d. 23 augustus 2023.
- Rapport DT&H d.d. 29 augustus en 31 oktober 2023 betreffende Bevindingen hercontrole opleveringcontrole Selibon Lagun d.d. 23 augustus 2023 en tussentijdse hercontrole 27 oktober 2023.
- Brief d.d. 4 december 2023 van DT&H aan Selibon betreffende voornemen Last onder Dwangsom (archiefnummer Z/23/010656).
- Rapport DT&H d.d. 12 december 2023 betreffende Bevindingen hercontrole opleveringscontrole Selibon Lagun, d.d. 23-8-2023 en tussentijdse hercontroles 27-10-2023 en 27-11-2023.
- Rapport DT&H d.d. 14 augustus 2024 betreffende Bevindingen Selibon N.V. Landfill.
- Brief DT&H d.d. 29 augustus 2024 aan Selibon betreffende voornemen last onder bestuursdwang (archiefnummer Z/24/018868).

Bestuurscollege

- Eilandbesluit van 23 februari 2024 (archiefnummer Z/24/012879) betreffende ondermandaat, volmacht en machtiging.
- Mail d.d. 13 juni 2024 van BHM aan directie en RvC Selibon betreffende verzoek intrekken hindervergunning.
- Memo gedeputeerde Cicilia aan BC d.d. 19 juli 2024 betreffende Afvalstromen Bonaire t.b.v. visie en aanpak afvalbeheer & -verwerking.
- Nota advies aan BC inzake Selibon dossier (Aanbevelingen voor herstel overtreding bij Selibon NV), Versie 1. Vastgesteld BC 28-08-2024.
- Besluitenlijst 28 augustus 2024- AP 5.3.1 betreffende LOB Selibon (archiefnummer Z/24/018915).
- Brief DT&H aan Selibon d.d. 29 augustus 2024 (zaaknummer Z/24/018868) betreffende Voornemen last onder bestuursdwang.
- Brief BC aan Eilandsraad d.d. 29 augustus 2024 (zaaknummer Z/24/018915) betreffende Stand van zaken inzake ontwikkelingen omtrent afvalbeheer en verwerking.
- Status vergunningen Selibon focus (bijlage bij mail 30 augustus 2024 17:47)
- Constateringen DT&H 23-08-2024 (bijlage bij mail 30 augustus 2024 17:47)
- Activiteiten en wettelijk kader (bijlage bij mail 30 augustus 2024 17:47)
- Mail d.d. 30 augustus 2024 21:11 waarin de "opdracht voor een intern onderzoek" uit brief aan Eilandsraad d.d. 29 augustus 2024 nader wordt toegelicht.

Selibon locatie Lagun

- Verkennend onderzoek luchtverontreiniging afvalverbrandingsinstallatie Lagun, Bonaire, door EcoVision, februari 2023, in opdracht van Selibon Bonaire N.V.
- Advisering Afvalmanagement, door Afvalzorg, 26 juni 2023, in opdracht van Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.
- Rapportage asbestinventarisatie, Deelterrein afvalcentrum Lagun aan de Kaminda Lagun, door Found Advies & Onderzoek, 28 december 2023, in opdracht van RMD Advies en Ontwikkeling BV.
- Policy letter 2024: Elevated Levels of Anthropogenic Chemical Pollutants in Coastal Ecosystems of the Caribbean Netherlands: A Case Study of Bonaire, door Wageningen University & Research door G. Dogruer et al.
- Summary incinerator maintenance March-April 2022, d.d. 15 juni 2023 Selibon.
- Plan van Aanpak Lagun 2024, mei 2024, Selibon.
- Incidentenrapportage branden landfill Lagun, 29 mei 2024, Selibon.
- Mail d.d. 24 juni 2024 19:23 van Selibon aan DT&H betreffende Plan van aanpak.